

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2-уз 2/2017
22.06.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Станиша Стаменковић, адвокат из ..., против туженог ББ, чији је пуномоћник Мирослав Нешић, адвокат из ..., ради заштите узбуњивача, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1-уз 10/16 од 16.11.2016. године, у седници већа одржаној 22.06.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1-уз 10/16 од 16.11.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П-уз 3/15 од 15.07.2016. године, исправљеном решењем од 11.01.2017. године, ставом првим изреке одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда за одлучивање у овој правној ствари. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је тужени састављањем записника о нераздуженој дрвној маси преко комисије којом је руководио ВВ бр. ... од 16.06.2015. године којим је утврђен наводни мањак реализоване дрвне масе од стране тужиоца за период од јануара 2014. године до 11.03.2015. године у одељењима, ..., ... и ... у количини од 1.984,43 м3 у нето износу и наводно причињеној штети туженом у износу од 4.846.990,16 динара и доношењем решења бр. ... од 29.07.2015. године о отказу уговора о раду, којим се отказује уговор о раду бр. ... од 01.03.2004. године и анекс III уговора о раду бр. ... од 14.06.2013. године закључно са даном 03.08.2015. године због учињене теже повреде радне обавезе из члана 16. тачка 16 анекса III уговора о раду бр. ... од 14.06.2013. године и члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду, предузете штетне радње према тужиоцу као узбуњивачу у предузећу туженог и пред државним органима. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му на име изгубљене зараде за август 2015. године исплати 45.000,00 динара са законском затезном каматом од доспећа до исплате и на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа 200.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке

одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да суд одобри привремену меру којом би се одложила примена анекса уговора о раду бр. ... од 04.11.2015. године и анекса уговора о раду којим је тужилац распоређен на послове ... у Ставом петим изреке укинута је привремена мера одобрена решењем Вишег суда у Врању П-уз 3/15 од 18.11.2015. године. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 140.100,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1-уз 10/16 од 16.11.2016. године ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена у ставовима другом, трећем, четвртном и шестом изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу петом изреке тако што је одбијен као неоснован захтев туженог за укидање привремене мере издате решењем Вишег суда у Врању П-уз 3/15 од 18.11.2015. године.

Против правоснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде правила поступка пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП на коју се указује у ревизији, с обзиром да се правило о оцени доказа из члана 8. ЗПП у поступку пред другостепеним судом примењује само у ситуацији када се другостепена одлука доноси после расправе одржане пред тим судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на радном месту ... у У току 2012. године, поред осталих, подручје ... било је захваћено пожаром, што је изазвало отпад дрвне масе. Комисија туженог, чији је члан био тужилац, 13.03.2014. године је сачинила записник о процени отпада и сортиментне структуре у одељењима по плану за 2014. годину и санацију пожаришта у Тачком 2. овог записника констатовано је стање у ... у одељењима изданацке букове састојине захваћене пожаром 2012. године где је у јулу 2013. године пројектовани отпад био 20%, међутим, због промењеног стања у здравственом погледу и оштећењима у виду трулежи и поломљених стабала, сада је окуларна процена отпада 50%. У марту 2015. године код туженог је формирана Комисија у саставу ВВ, ГГ и ДД, са задатком да провере оперативна сазнања МУП, ПУ ... о постојању великог мањка дрвне масе на подручју Комисија је сачинила извештај 11.03.2015. године у коме су наведени уочени недостаци, па је наставила са радом путем формираних радних тимова који су извршили премеравање посечених стабала. Упоредивањем укупно посечене дрвне запремине и реализоване (раздужене) дрвне запремине Комисија је утврдила да је за 1.984,43 м³ мање евидентирана и наплаћена нето дрвна запремина, због чега је у финансијском погледу за

4.846.000,16 динара умањен приход ББ. Према налазу Комисије одговорни за овакво стање су ЋЋ (чувар шуме), тужилац (...) и ЕЕ (шеф ...). Све наведено је садржано у записнику туженог бр. ... од 10.06.2015. године. Тужилац је 11.05.2015. године писаним путем изнео примедбе на рад Комисије и доставио их директору ББ, док је примедбе на садржину наведеног записника, 26.06.2015. године упутио и генералном директору туженог. Тужилац је 01.07. и 02.07.2015. године са другим запосленима туженог сачинио службену белешку о стању у После тога тужилац је усмено известио Републичког шумарског инспектора ЖЖ о незаконитом раду Комисије, због чега је 29.07.2015.године извршен инспекцијски надзор. Тужилац и ЋЋ су се дописом од 31.07.2015. године обратили Републичкој шумарској инспекцији за ... у коме су навели да на тај начин врше узбуњивање по предмету лажног записника Комисије бр. ... од 10.06.2015. године. Решењем туженог бр. ... од 29.07.2015. године тужиоцу је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе несавесног и немарног извршавања радних задатака, јер је омогућио шумску крађу већих размера, односно мању реализацију дрвне запремине у количини од 1.984,43 м³, чиме је проузрокована штета послодавцу. Решењем суда П-уз 3/15 од 18.11.2015. године одређена је привремена мера којом је одложена примена решења од 29.07.2015. године и туженом наложено да тужиоца врати на рад с тим да привремена мера траје до окончања овог поступка.Тужилац је враћен на рад и са туженим је 04.11.2015. године закључио анекс уговора о раду према коме ће обављати послове ... у ББ, а после тога послове ... у У поступку П1 855/15 пред Основним судом у Врању тужилац је тражио поништај решења о отказу уговора о раду од 29.07.2015. године, као и анекса уговора о раду од 04.11.2015. године.

Полазећи од наведеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили одредбе члана 2. тачка 1. и 7. и члана 12. став 2. у вези са чланом 23. став 1. Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“ бр. 124/2014), када су одбили захтев тужиоца за заштиту у вези са узбуњивањем.

Закон о заштити узбуњивача је усвојен 25.11.2014. године, ступио је на снагу 04.12.2014. године, а примењује се од 05.06.2015. године, с обзиром да је чланом 40. прописано да се примењује по истеку шест месеци од дана ступања на снагу.

Према члану 2. тачка 1. Закона о заштити узбуњивача „узбуњивање“ је откривање информације о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера, док је према тачки 7. истог члана „штетна радња“ свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај.

Одредбом члана 12. став 2. Закона о заштити узбуњивача прописано је да је унутрашње узбуњивање откривање информације послодавцу.

Одредбом члана 23. став 1. Закона о заштити узбуњивача прописано је да узбуњивач према коме је предузета штетна радња у вези са узбуњивањем има право на судску заштиту.

С обзиром на наведене законске одредбе, правилно су нижестепени судови закључили да нема основа утврђење да је тужени према тужиоцу предузео штетну радњу у вези са узбуњивањем.

Наиме, циљ узбуњивања, односно откривања информације у смислу члана 2. тачка 1. Закона о заштити узбуњивача је заштита јавног интереса. Да би се радња предузета од неког лица окарактерисала као узбуњивање неопходно је да информација која се открива указује да је угрожен јавни интерес. У случају унутрашњег узбуњивања запослени открива послодавцу интерну информацију коју је сазнао кроз своје радно ангажовање, а која се односи на противзаконито или друго неприхватљиво поступање унутар послодавца од стране једног или више лица или органа, с тим што та информација мора да се тиче јавног интереса, при чему је могуће да у том поступку узбуњивач има и неки лични интерес, али то није релевантно.

У конкретном случају не постоји радња тужиоца која би се квалификовала као узбуњивање у смислу члана 2. тачка 1. Закона о заштити узбуњивача. Наиме, тужилац је у овом поступку као штетне радње у смислу члана 2. тачка 7. наведеног закона означио радње туженог: састављање записника бр. ... од 10.06.2015. године и доношење решења бр. ... од 29.07.2015. године. С обзиром да по логици ствари у временском следу радњи, штетна радња према узбуњивачу може бити предузета само после радње узбуњивања, то би у овом случају значило да је тужилац радњу узбуњивања предузео пре 10.06.2015. године. Међутим, није. Пре 10.06.2015. године тужилац је директору ББ упутио примедбе на рад комисије на терену, заједно са још три запослена, а овај допис - примедбе има датум 11.05.2015. године и у целисти се односи на стање на терену у ... које су они (подносиоци) утврдили 05.05. и 07.05.2015. године, све у вези ранијег извештаја Комисије туженог од 11.03.2015. године и њеног каснијег рада. У допису – примедбама од 11.05.2015. године не помиње се евентуално деловање тужиоца као узбуњивача, нити се то помиње у допису тужиоца од 26.06.2015. године у коме су дате примедбе на записник бр. ... од 10.06.2015. године, као ни у службеним белешкама од 01. и 02.07.2015. године које је сачинио тужилац са другим запосленима, већ се тек у пријави од 31.07.2015. године, коју су поднели тужилац и ЂЂ, наводи да је реч о узбуњивању по предмету „лажног записника комисије бр. ... од 10.06.2015. године“. Ова пријава је упућена Републичкој шумарској инспекцији – ..., где је примљена 03.08.2015. године, иако је Републички шумарски инспектор ЖЖ у присуству тужиоца, ЂЂ и ЕЕ – 29.07.2015. године извршио инспекцијски надзор о стању у ... о чему је сачињен записник који су сви потписали.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, радње које је тужилац предузимао нису радње узбуњивања у смислу члана 2. тачка 1. Закона о заштити узбуњивача, већ су у питању радње тужиоца као реакција на налазе и оцене радног тела туженог(комисија формирана одлуком од 06.03.2015. године) у којима је тужилац изричито апострофиран као лице одговорно за штету причињену туженом (заједно са ЂЂ и ЕЕ). Како је основни услов за пружање судске заштите да је према узбуњивачу предузета штетна радња у вези са узбуњивањем, а не у вези са његовим личним статусом или другим његовим правима, а како је у конкретном случају тужилац тек у пријави од 31.07.2015.

године навео да поступа као узбуњивач (и у њој наводећи да нема његове одговорности), дакле, после записника од 10.06.2015. године и решења од 29.07.2015. године, то нема основа за утврђење да су то штетне радње предузете према њему као узбуњивачу у смислу Закона о заштити узбуњивача.

Осим тога, за оцену основаности тужбеног захтева у овом поступку ирелевантна је тврдња тужиоца да је радњу узбуњивања предузео посредно преко самосталног референта за ... ЗЗ, који је 07.04.2015. године упутио допис директору ББ и преко председника синдиката ИИ, који је 04.05.2015. године упутио Инспекцији рада пријаву против директора ББ ЈЈ и председника комисије ВВ. Оба дописа су у вези безбедности радника који раде са комисијом на терену на подручјима која су минирана. По оцени Врховног касационог суда, неосновано је ревизијско указивање да су то радње узбуњивања које је предузео тужилац тако што је ова лица усмено обавестио о наведеном у дописима. Наиме, радњу узбуњивања мора да изврши узбуњивач, а питање да ли су ИИ и ЗЗ повезана лица у смислу члана 6. Закона о заштити узбуњивача (која имају право на заштиту због повезаности са узбуњивачем) нема значаја за исход овог поступка.

Имајући у виду наведено, неосновани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић